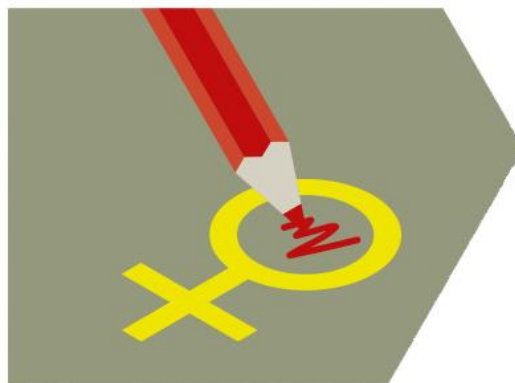

Vrouwenstemmen in de raad Wat kunt u doen?

Sfeerverslag Meer vrouwenstemmen in de raad

In de raadszaal van het stadhuis van Utrechts vond vrijdag 5 februari jl. de bijeenkomst plaats over vrouwen in de lokale politiek. Atria, kennisinstituut voor emancipatie en vrouwengeschiedenis, presenteerde het onderzoeksrapport 'Vrouwenstemmen in de raad. Ambities, belemmeringen en successen van vrouwen in de lokale politiek. Vertegenwoordigers van de landelijke en lokale politiek debatteerden over hun rol om de participatie van vrouwen in de raad te bevorderen.

Dagvoorzitter: Songül Mutluer, fractievoorzitter PvdA, gemeente Zaanstad

Vrouwenquota als ultieme nederlaag

Jan van Zanen, burgemeester gemeente Utrecht en voorzitter VNG begint zijn welkom met de woorden: "Welkom dames en drie heren." Want hoewel de zaal behoorlijk vol zit, zijn er slechts drie mannen aanwezig. Volgens Van Zanen nemen er nog steeds te weinig vrouwen deel aan de lokale politiek. Hij pleit dan ook voor een gemeentebeleid gericht op diversiteit. In de praktijk ziet hij raadsleden voortijdig vertrekken omdat ze niet meer in staat zijn het raadswerk te combineren met een gezin en/of een betaalde baan. Hij ziet daarbij geen verschil tussen mannen en vrouwen.

Wel blijkt uit een recent raadsledenonderzoek dat vrouwelijke raadsleden gemiddeld twee uur per week meer besteden aan hun raadswerk dan mannen. Een veelgehoorde oplossing voor deze ondervertegenwoordiging van vrouwen is het invoeren van een quotum. Van Zanen gelooft daar niet in en ziet het zelfs als de 'ultieme nederlaag'. Verder citeert hij Haya van Someren, prominent politica in de jaren zeventig, over wie hij een biografie schreef: "Ze vertelde 'dat ze boekdelen kon vullen met "kleinerende opmerkingen van (vooral oudere) mannen toen zij nog een piepjong kamerlid was, stomme verwondering als bleek dat 'zelfs een vrouw' een begroting kon lezen en goed bedoelde beschermende maatregelen voor 'het zwakke vrouwtje'." Hij sluit zijn welkomstwoord af met een oproep aan de zaal en vooral aan vrouwen om meer stappen in de goede richting te zetten en om zich minder bescheiden op te stellen, een garantie voor een inspirerende middag.

Laat je stem horen

Vrouwen stellen zich soms te bescheiden op, en dat moet je niet doen volgens Fatima Faïd, raadslid Haagse Stadspartij. "Dominante mannen nemen je meer serieus als je af en toe een woedeaanval toelaat in plaats van altijd maar de dialoog aan te gaan." Ze krijgt steun uit het publiek van Haseena Bakhtali politiek leider stadsPartij Núwegein: "Vrouwen moeten hun mentaliteit veranderen en niet altijd hun best doen om aardig gevonden te worden." Faïd wijst er op dat raadslidmaatschap veel werk is, maar dat meer vrouwen het "gewoon zouden moeten doen".

Benut kweekvijvers

Corine van Egten, projectleider van het onderzoek bij Atria, begint haar presentatie van het rapport met een mooi maar somber gedicht van Marga Kool. Ze blijft het verwonderlijk vinden dat er in gemeenteraden zo weinig vrouwen zijn, een stuk minder nog dan in de provincie, de Tweede Kamer en het Europees Parlement. Wat zijn nou de factoren die hierin meespelen?

Twee belangrijke oorzaken: er stromen weinig nieuwe vrouwen in en de uitstroom van vrouwen is relatief hoog in gemeenteraden.

Vooraf jongere vrouwen stoppen vaker tussentijds. Van Egten legt in haar presentatie vooral de nadruk op de aanbevelingen uit het onderzoek: ga aan de slag met persoonlijke werving, benut de kweekvijvers uit de gemeente, speel meer in op alle vormen van motivatie, begin met gemeentelessen op scholen, zorg voor diversiteit op de kieslijsten en hogere vergoedingen.

Doe wat bij je (partij) past

Lisanne Spanbroek, raadslid in Olst-Wijhe verzorgt een Sociale media bootcamp. Veel partijen en politici denken dat ze met alle verschillende sociale media aan de slag moeten doen, maar dit werkt vaak niet. “Kijk wat wel of niet bij de partij of je persoonlijkheid past en bepaal dan je sociale-mediastrategie.” En leer van de mannen: als die al hun functies op hun LinkedIn-profiel zetten, doe dat dan ook. Ze sluit af met een actiemoment: laten we allemaal gaan twitteren #Vrouwenstemmen.

Leer van het verleden

Voordat Renée Römken, directeur Atria, het rapport overhandigt aan de vier panelleden, blikt ze eerst nog even terug naar een inspirerende vrouw uit onze geschiedenis: Aletta Jacobs. Dankzij haar en vele andere moedige vrouwen hebben we nu al bijna 100 jaar kiesrecht voor vrouwen. Römken: “Het rapport laat zien dat die bijna honderd jaar van gelijke rechten nog niet vertaald zijn naar gelijke toegang en evenredige vertegenwoordiging.”

Op het lokale niveau is evenredige vertegenwoordiging van vrouwen juist belangrijk omdat de decentralisatie van de afgelopen jaren steeds meer dossiers op dit lokale niveau heeft gebracht, zoals thuiszorg en mantelzorg, waarbij juist de participatie van vrouwen hoog is. Met dit onderzoek wil Atria graag bijdragen aan oplossingen. De ambitie is om in 2018 het percentage vrouwen te laten stijgen naar 50%. Römken sluit af met de filosofie van Atria “Je kunt geen goede blik op de toekomst hebben als je niets hebt geleerd van het verleden”.

Iedereen aan zet!

Songül Mutluer leidt vervolgens het gesprek met vertegenwoordigers uit de landelijke en lokale politiek: Ellen Verkoelen (landelijk bestuurslid CDA), Aarti Soerdjbalie (gemeenteraadslid VVD gemeente Nieuwegein), Bernadette van den Berg (ambtelijk secretaris bestuurdersvereniging ChristenUnie) en Jacqueline Kalk (secretaris van het Centrum voor Lokaal bestuur PvdA). Ellen Verkoelen kan uit het rapport opmaken dat de ondervertegenwoordiging van vrouwen in gemeenteraden een probleem is dat in alle partijen speelt. “Raadswerk is lastig te combineren met een gezin en een betaalde baan. En de financiering is een probleem;

vrouwen worden op de arbeidsmarkt al minder betaald; als zij ook nog dagen van hun normale baan moeten gaan inleveren voor het raadswerk kunnen zij sneller dan mannen financiële problemen krijgen.”

Veel van de aanbevelingen worden volgens Jacqueline Kalk al door haar partij, maar ook door andere partijen uitgevoerd. Ze wil graag in 2018 meer vrouwen maar doet de voorspelling dat dit niet gaat gebeuren. Knelpunten volgens Kalk: de grote versnipperingen in de gemeenten, fracties die steeds kleiner worden, de te hoge werkdruk voor raadsleden en het tijdstip van de vergaderingen. Volgens Bernadette van den Berg is er alle ruimte voor vrouwen en ze ziet voor vrouwen eerder voordelen dan belemmeringen. “Het knelpunt zit bij de jonge gezinnen want de combinatie gezin en werk is lastig.” Ook zij pleit voor betere vergadertijden, maar ook voor respect voor de keuzes die vrouwen maken: “Kinderen of carrière, laat ze!”

Aarti Soerdjbalie benadrukt de verantwoordelijkheid van vrouwen zelf “Kijk kritisch naar jezelf, en doe af en toe moeite om naar vergaderingen van politieke partijen te gaan.” Ze kan zich vinden in aanbevelingen als een efficiënte vergadercultuur en betere tijden, hiervan profiteert iedereen. Ellen Verkoelen voegt eraan toe dat vrouwen vaak ook de oorzaak kunnen zijn van lange vergaderingen. Verkoelen: “De eerste stap die vrouwen moeten gaan zetten is het vergroten van hun netwerk!”

En hoewel het geweldig is dat er zoveel vrouwen aanwezig zijn deze middag, had ze graag de mannen willen bereiken. “Want vrouwen onderling, die weten het wel.”

Uit het publiek komen verschillende reacties, van vrouwen die initiatieven zijn gestart of nog gaan starten, zoals persberichten uitsturen om vrouwen op te roepen om politiek actief te worden. Ook worden er veel tips gedeeld, zoals netwerken, vergeet af en toe dat je nog zoveel moet doen en ga wat drinken na de vergaderingen want daar worden de deals gesloten, maak het met de mannen bespreekbaar, beperk de spreektijden, laat jezelf zien en gebruik juist de vrouwelijke eigenschappen en emoties: zet die om in kracht.

Meer dan alleen doorzetten

Renée Römken sluit af en benadrukt dat het debat vooral gevoerd moet blijven worden: “We zitten met een probleem waar het antwoord nog steeds niet op gevonden is. Hoe komt het dat Nederland met al deze doorzettende, ondernemende vrouwen zo laag scoort?” Ze vraagt om verder te kijken dan het individu en het probleem te benaderen met een politieke of sociologische blik, want het is niet een kwestie van alleen doorzetten.

Foto's: Niranyana Jayamary

5 februari 2016. Lancering onderzoeksrapport Vrouwenstemmen in de raad. Ambities, belemmeringen en successen van vrouwen in de lokale politiek.

Atria, kennisinstituut voor emancipatie en vrouwengeschiedenis, zet zich in voor de emancipatie van vrouwen, in al hun diversiteit en in hun maatschappelijke context. We beheren en delen het erfgoed van vrouwenbewegingen, onderzoeken de huidige positie van vrouwen in de samenleving en geven advies voor toekomstig beleid.

Vijzelstraat 20, 1017 HK Amsterdam, T 020 – 30 31 500, E info@atria.nl, www.atria.nl